

POSMRTNO SLOVO PROFESORU DRU ĐURI GRAČANINU

Mirogoj, 15. prosinca 1973.

Zapala me čast da održim posmrtno slovo čovjeku koji nas je desetljećima učio besjediti, koji nas je poučavao u misteriju propovijedi kao riječi Boga živoga. Svećenikom od 1929, dr Đuro Gračanin posvetio je, od god. 1937, posljednje 34 godine života službi na našem Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu gdje je sa svom marljivošću i spremom upućivao generacije studenata u filozofsko-povijesno obrazloženje vjerodostojnosti kršćanstva i takta Crkve Kristove. On je svoju službu završio, i mi molimo Gospodina, u što se i ufamo, da mu bude nagradom.

Fakultet upućuje svoju toplu sućut njegovim sestrama i braći i svoj rodbini, a posebno Nadbiskupiji vrhbosanskoj koju ovdje dostojno predstavlja bivši član našega zbora pomoćni biskup dr Tomislav Jablanović.

Dr Đuro Gračanin rodio se u Gackomu 5. ožujka 1899. u marljivoj i poduzetnoj činovničkoj obitelji koja je iz sedmero braće trojicu podigla za sveučilišne profesore. U Sarajevu završio je u srpnju 1920. trgovačku akademiju. Polazi u Pariz gdje najprije studira pravo i eksportnu trgovinu. Domala se odlučuje za svećeništvo, pa prelazi na Katolički institut u Parizu. Tu najprije studira tri godine filozofiju (1922—1925) koju završuje licencijatom na temelju radnje *La personnalité morale d'après Kant*. (Radnju će izdati u Parizu 1935. Predgovor joj je napisao Jacques Maritain.) Na istom Katoličkom institutu završuje i četiri godine teologije (1925—1929) s licencijatom i završnim doktorskim ispitima. God. 1935. doktorira na Bogoslovskom fakultetu u Zagrebu radnjom o Bergsonu *Moderni filozof branitelj kršćanstva* (izdano u Sarajevu 1935).

U rujnu 1929. nastupa svećeničku službu u svojoj Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Službuje u Sarajevu. Najprije je bio prefektom u Napretkovu konviktu *Kralj Tomislav*. Od 1930. do 1933. bio je profesor filozofije i pedagogije na Zenskoj učiteljskoj školi u Zavodu sv. Josipa. Sve do 1937. bio je kateheta u više sarajevskih škola i gimnazija. U zimskom semestru 1934/35. predaje filozofsku sociologiju na Franjevačkoj bogosloviji, što je rado isticao. Od 1932. do 1937. bio je urednikom *Vrhbosne*, a god. 1935. preuzima uredništvo knjižnice za duhovni život *Vrelo života*.

U rujnu 1937. počinje svoja predavanja na našem Fakultetu, pošto je u lipnju izabran za privatnog docenta. Za redovnog profesora izabran je u siječnju 1941. Dekansku službu obnašao je dvije godine (1941—1943). Bio je više godina sveučilišni propovjednik u akademskoj crkvi sv. Katarine. Više godina bio je suurednikom *Bogoslovske smotre*. Uredio je i njen prvi poratni broj. Zbog bolesti polazi u mirovinu 30. kolovoza 1971, pošto je aktivnom radu na Fakultetu posvetio pune 34 godine života ili 68 semestara. Stoga se može smatrati izobraziteljem čitave generacije hrvatskih svećenika i teologa.

Za svoju katedru osnovnog bogoslovlja napisao je dva djela koja u svojoj konačnoj obradbi nisu izdana tiskom već ciklostilom samo zbog tadanjih izdavačkih neprilika. To su djela *Vjerodostojnost objavljene religije* i *Crkva Kristova*, a mogu se smatrati prvim cjelovitim prikazima te struke na hrvatskom jeziku. Uza svoje glavne predmete, dr Đuro Gračanin njeguje na našem

Fakultetu crkveno govorništvo i homiletiku. I za to je napisao solidna skripta *Temelji govorništva*, koja je poslije izdao i tiskom, te *Verbum Dei vivi*. Kao pisac sudjelovao je u Franjevačkom vjesniku, Vrhbosni, Duhovnom životu, Životu, Bogoslovskoj smotri i drugdje.

Dr Đuro Gračanin bio je svećenik i čovjek snažnih opredjeljenja i izgrađena kršćanskoga nazora, poglavito tomističke orijentacije. Osim izrazito stručnih interesa, njega je poglavito zanimala svećenička egzistencija. Kao kolega i svjedok pariških dana angažiranoga kršćanina dra Ivana Merza, i Gračanin je gajio osjećaj za katolički laikat. Posebne je pažnje vrijedna njegova urednička i prevodilačka aktivnost u *Vreli života*. Tu smo mu svi dužnici: i svećenici, i redovnici, i laici. On je izdanjima *Vrela života* unio u Hrvatsku nova, svježija i autentičnija duhovna strujanja koja su omogućila nove i veće duhovne zanose. Bio je otvoren svim obogaćenjima izvana, ali je cijenio i izvornu hrvatsku teologiju. Stoga je vrijedan spomena njegov opsežan prikaz *Philosophie et théologie chez les Croates* kojim je u uglednom internacionalnom djelu *Dictionnaire de la théologie catholique* (Supplément, 1954) izborio nazočnost našega udjela u kršćanskoj filozofiji i teologiji.

I kao dekan i kao profesor, dr Đuro Gračanin zalagao se, s kolegama, za znanstvenu visinu našeg Bogoslovskeg fakulteta u Zagrebu. Volio je Fakultet i smatrao ga prijeko potrebnom ustanovom, vrijednom da se za nj svi založe i žrtvuju. Gledao je u njemu nezaobilazan faktor za blagovjesničku nazočnost Crkve u nas i za izgradnju cjelovite hrvatske kulture.

Neka je za to djelo u Boga nagrada i slava profesoru dru Đuri Gračaninu!

Dr Bonaventura Duda

OPROŠTAJ SARAJEVSKOG POMOĆNOG BISKUPA NAD GROBOM PROF. DRA ĐURE GRAČANINA

U ime Nadbiskupije Vrhbosanske opraštam se od našeg svećenika dra Đure Gračanina. Nad njegovim odrom prisutna je duhom njegova Vrhbosanska Crkva na čelu sa svojim Prvosvećenikom koji, sriječen, nije mogao ovamo doći. Čitava Nadbiskupija, s klerom i vjernicima, svojim molitvama polaže vijenac zahvalnosti i priznanja našem pokojniku. On je nikao na našem bosanskom tlu, bio je naš vrhbosanski svećenik, uvijek je bio povezan sa svojom dijecezom vezama čvršćim i brojnijim nego poznatijim.

Stojeći danas uz njegov odar nužno se mislima vraćamo na prva desetljeća našeg stoljeća i prilike u Bosni gdje se mladi Đuro Gračanin duhovno formirao. Bila su to vremena puna napetosti koja se u tom vremenu i prostoru tako dramatski zgusnula. Bosna je tek izlazila iz mraka vjekovne zaostalosti, a u budućnosti koja se neposredno nazirala osjećale su se jasno nove tjeskobe. Izlazeći na kolosijেকে evropskog modela života, čula se je ispod tračnica tutnjava skorih suđbonosnih zbivanja. Stizali su doduše signali, no, tko ih je pravo razumio? Tko ih je uopće mogao pravo razumjeti?

U takvim okolnostima iz sredine našeg malog građanskog činovničkog čovjeka potječe i naš pokojnik. U tim kriznim okolnostima baštineći katolički odgoj sretno se povezuje s ljudima koji su — ipak se mora reći — providnosno stajali na skretnicama i dali vjerničko usmjerenje ne malom broju naše buduće inteligencije.

Pokojnik nije ni jednog dana bio u malom sjemeništu. Svršio je trgovačku akademiju. U to doba u nas u Sarajevu katolička đačka mladež se je uglavnom kupila u Marijinoj kongregaciji koju su vodili oci Isusovci. Tu je on dobio prvu duhovnu kulturu i definitivnu vjerničku fizionomiju.

Nakon svršene trgovačke akademije javio se u našu dijecezansku sarajevsku bogosloviju. Tu je ostao samo godinu dana. U to doba u novoj državnoj političkoj konstelaciji mijenjaju se i proširuju horizonti koji su do tada